

Концепція законодавчої реформи в сфері валютного контролю та іноземного фінансування в Україні

**REDCLIFFE
PARTNERS**

Олексій Сошенко

Вступ

- Діючий на даний момент режим валютного контролю в Україні містить суворі правила та вимоги, більшість з яких є застарілими та перешкоджають притоку іноземних інвестицій, залученню іноземних кредитів, розвитку фінансового сектору та економічному росту в Україні. Більшість із цих обмежень були введені на початку 90-х і їх основна мета полягала у боротьбі з відтоком капіталу з України. Так звані, тимчасові антикризові обмеження НБУ діють уже приблизно два роки і більшість з них фактично втратили актуальність, бо є суттєвою перешкодою залучення іноземних інвестицій і іноземних кредитів. Таким чином, пом'якшення режиму валютного контролю є вкрай необхідним.
- У цій Концепції викладені запропоновані зміни до законодавства, які спрямовані на сприяння притоку прямих іноземних інвестицій в Україну, залучення міжнародного фінансування та забезпечення розвитку стійкого фінансового сектору в Україні. Для цілей підготовки цієї Концепції, ми порівняли діючий на даний момент режим валютного контролю в Україні з режимами валютного контролю, які існують в сусідніх державах, зокрема, Росії – країні, де існували подібні обмеження щодо валютного контролю, але які в значній мірі були лібералізовані кілька років тому, та Польщі – країні-члені Європейського Союзу.
- Запропоновані нами законодавчі зміни передбачають поступову лібералізацію діючих на даний момент норм валютного контролю до їх повної відміни протягом року. Цілі, які зараз досягаються за допомогою дуже суворого валютного контролю, можуть бути досягнуті шляхом використання різних податкових інструментів, таких як: (i) обмеження щодо віднесення на витрати, (ii) вимоги трансферного ціноутворення, (iii) правила недостатності капіталізації щодо іноземних кредитів тощо, так як це відбувається в інших юрисдикціях.
- Концепція складається з двох основних частин. У першій частині коротко описано існуючий режим валютного контролю, надано його порівняння з режимами валютного контролю, які існують в Росії та Польщі, та викладено запропоновані законодавчі зміни. У другій частині викладені запропоновані часові рамки реалізації реформ.

Концепція законодавчої реформи в сфері валютного контролю

Режим в Україні	Режим в Польщі	Режим в Росії	Запропоновані зміни
Реєстрація кредитів в НБУ та обмеження вартості позикових коштів			
a) Реєстрація в НБУ кредитних договорів з нерезидентами	Реєстрація відсутня	Форма, в якій коротко викладені основні умови кредитного договору, складена обслуговуючим банком для Центрального банку Російської Федерації	<ul style="list-style-type: none"> Відмінити реєстрацію в НБУ Всі платежі повинні здійснюватися відповідно до кредитного договору Боротьба з надмірною заборгованістю має відбуватись за допомогою належних правил достатності капіталізації
b) Обмеження “вартості позикових коштів” для кредитів/позик від нерезидентів	Обмеження відсутні. Подібний ефект досягається за допомогою податкових інструментів	Обмеження відсутні. Подібний ефект досягається за допомогою податкових інструментів	<ul style="list-style-type: none"> Відмінити обмеження “вартості позикових коштів” Подібного ефекту можна досягти за допомогою податкових інструментів
c) Включення положень щодо гарантій відшкодування податків та збільшення платежу на суму відшкодування податку заборонене в договорах з нерезидентами	Заборона відсутня	Заборона відсутня	<ul style="list-style-type: none"> Дозволити включати в договори з нерезидентами положення щодо гарантій відшкодування податків та збільшення платежу на суму відшкодування податку Жодне з цих положень не впливає на сплату резидентами податку на репатріацію Подібні обмеження в інших країнах не застосовуються до положень щодо гарантій відшкодування податків та збільшення платежу на суму відшкодування податку

Концепція законодавчої реформи в сфері валютного контролю (продовження)

Режим в Україні	Режим в Польщі	Режим в Росії	Запропоновані зміни
Переказ коштів за межі України			
а) Вимагається ліцензія на здійснення оплати за операціями, які не підпадають під виключення	Ліцензія для окремих операцій, які стосуються країн, що не підпадають під виключення	Форма, в якій коротко викладені основні умови будь-якого договору з нерезидентом, складена обслуговуючим банком для Центрального банку Російської Федерації	<ul style="list-style-type: none"> Зберегти ліцензування для окремих операцій (у тому числі кредитів), які стосуються країн, що не є членами ЄС, ЄЕП чи ОЕСР та не уклали з Україною договори про взаємний захист інвестицій, що передбачають вільний потік капіталу (надалі – “Країни, що не підпадають під виключення”) Високі стандарти, верховенство права та ефективний контроль, що існують у країнах, що підпадають під виключення, унеможливають зловживання Подібний ефект має досягатись шляхом застосування обмежень щодо віднесення на витрати та вимог трансферного ціноутворення
б) Ліцензія для утримання закордонного рахунку	Ліцензія для відкриття рахунків у країнах, що не підпадають під виключення	Ліцензія відсутня	<ul style="list-style-type: none"> Зберегти ліцензування для відкриття рахунків у Країнах, що не підпадають під виключення Високі стандарти, верховенство права та ефективний контроль, що існують у країнах, що підпадають під виключення, унеможливають зловживання
с) Ліцензія для здійснення закордонних інвестицій	Ліцензія для здійснення окремих інвестицій у країнах, що не підпадають під виключення	Ліцензія відсутня	<ul style="list-style-type: none"> Зберегти ліцензування для здійснення окремих інвестицій у Країнах, що не підпадають під виключення Високі стандарти, верховенство права та ефективний контроль, що існують у країнах, що підпадають під виключення, унеможливають зловживання Подібний ефект має досягатись шляхом застосування обмежень щодо віднесення на витрати та вимог трансферного ціноутворення

Концепція законодавчої реформи в сфері валютного контролю (продовження)

Режим в Україні	Режим в Польщі	Режим в Росії	Запропоновані зміни
Купівля іноземної валюти			
Іноземну валюту можна купувати для визначених цілей	Обмеження відсутні	Обмеження відсутні	<ul style="list-style-type: none"> Відмінити будь-які обмеження, за винятком платежів, які потребують ліцензії НБУ має бути наділений правом запроваджувати обмеження під час фінансової кризи
Правило “180/90 днів”			
Репатріація виручки від експорту протягом 180/90 днів	Вимога відсутня	Репатріація протягом періоду, який передбачений в договорі на експорт продукції	<ul style="list-style-type: none"> Відмінити “правило 180/90 днів” та вимогу щодо здійснення репатріації. Подібного ефекту можна досягнути за допомогою податкових інструментів (безнадійна заборгованість)
Акт цінової експертизи			
Акт цінової експертизи вимагається для будь-якого платежу, сума якого перевищує 50000 євро	Вимога відсутня	Вимога відсутня	<ul style="list-style-type: none"> Відмінити вимогу щодо отримання акту цінової експертизи Подібний ефект має досягатись шляхом застосування обмежень щодо віднесення на витрати та вимог трансферного ціноутворення

Концепція законодавчої реформи в сфері валютного контролю (продовження)

Режим в Україні	Режим в Польщі	Режим в Росії	Запропоновані зміни
Обмеження щодо здійснення платежів за порукою			
а) Ліцензія НБУ вимагається для здійснення платежів за порукою стосовно кредитів, наданих нерезидентам	Ліцензія відсутня	Ліцензія відсутня	<ul style="list-style-type: none"> Залишити ліцензію для здійснення платежів за порукою у зв'язку з кредитами, наданими нерезидентам щодо Країн, що не підпадають під виключення Високі стандарти, верховенство права та ефективний контроль, що існують у країнах, що підпадають під виключення, унеможливають зловживання
б) Купівля або запозичення іноземної валюти для здійснення платежів за порукою заборонені	Обмеження відсутні	Обмеження відсутні	<ul style="list-style-type: none"> Відмінити заборону щодо платежів за порукою, для здійснення яких не вимагається отримання ліцензії Якщо запозичення, що гарантується, перераховується в Україну, обмеження щодо погашення такого запозичення гарантом не повинні застосовуватись

Концепція законодавчої реформи в сфері валютного контролю (продовження)

Режим в Україні	Режим в Польщі	Режим в Росії	Запропоновані зміни
Тимчасові обмеження щодо валютного контролю			
a) Вимога щодо конвертації 75% виручки в іноземній валюті	Вимога відсутня	Вимога відсутня	Відмінити обов'язкову конвертацію
b) Дострокове погашення кредитів від нерезидентів заборонено	Обмеження відсутні	Обмеження відсутні	Відмінити заборону на дострокове погашення кредитів від нерезидентів
c) Заборона виплати дивідендів	Вимога відсутня	Обмеження відсутні	Відмінити заборону виплати дивідендів
d) Заборона продажу корпоративних прав/обмеження продажу акцій	Вимога відсутня	Обмеження відсутні	Відмінити таку заборону та обмеження

Запропоновані часові рамки для реалізації законодавчої реформи

Строк	Необхідні дії
Короткостроковий (до 3 місяців)	Відмінити анти-кризові обмеження НБУ, які стосуються перш за все іноземних інвесторів і іноземних кредиторів, а саме:
	– будь-які заборони щодо сплати дивідендів;
	– обмеження щодо продажу корпоративних прав або цінних паперів українських підприємств;
	– заборона на дострокове погашення кредитів від нерезидентів;
	– знизити обов'язковий продаж іноземної валюти з 75% до 50% відсотків.

Запропоновані часові рамки для реалізації законодавчої реформи (продовження)

Строк	Необхідні дії
Середньос троковий (до 6 місяців)	Відмінити реєстрацію в НБУ кредитних договорів з нерезидентами
	Відмінити обмеження “вартості позикових коштів”
	Відмінити вимогу щодо отримання акту цінової експертизи для платежів за послуги
	Повністю відмінити обов’язкову конвертацію виручки в іноземній валюті
	Відмінити обмеження щодо купівлі або запозичення валюти для здійснення платежів за порукою, для здійснення яких не вимагається отримання ліцензії
	Скасувати режим інвестування в Україну через “інвестиційні” рахунки та запровадити вільний рух коштів в Україну через звичайні банківські рахунки!

Запропоновані часові рамки для реалізації законодавчої реформи (продовження)

Строк	Необхідні дії
Середньо-строковий (від 6 до 9 місяців)	Зберегти ліцензування тільки для окремих видів операцій (таких, як надання кредитів, відкриття рахунків та здійснення окремих видів інвестицій), але тільки тоді, коли це стосується Країни, що не підпадає під виключення
	Відмінити правило “180/90 днів”
	Дозволити купівлю іноземної валюти для будь-яких цілей, за винятком платежів, які потребують ліцензії, або обмежень, що вводяться НБУ під час фінансової кризи
	Істотно обмежити функції банків як агентів валютного контролю
	Передбачити, що будь-яка (i) угода дозволена, якщо прямо не заборонена; та (ii) розбіжність або невизначеність тлумачиться на користь сторін угоди

Дякую за увагу! Питання?

Олексій Сошенко
партнер

T: +38 (044) 390 2213

E: olexiy.soshenko@redcliffe-partners.com

www.redcliffe-partners.com

Про Redcliffe Partners

Redcliffe Partners – українська юридична фірма, створена у грудні 2015 року в процесі реорганізації київського офісу міжнародної юридичної фірми Clifford Chance.

Факти та цифри

- команда Redcliffe Partners об'єднує 4 партнерів та 10 юристів
- кожен з партнерів Redcliffe Partners тривалий час працював у найкращих міжнародних юридичних фірмах
- більшість юристів Redcliffe Partners одержали фахову юридичну освіту не тільки в Україні, але й в найкращих західних університетах
- Redcliffe Partners підтримує тісні робочі зв'язки з Clifford Chance і надає юридичні консультації клієнтам найвищого міжнародного рівня